

☒	Pro gradu -tutkielma
☐	Lisensiaatintutkielma
☐	Väitöskirja

Oppiaine	Yleinen taloustiede, kansantaloustiede	Päivämäärä	22.3.2007
Tekijä(t)	Antti Roikonen	Matrikkelinumero	
		Sivumäärä	67
Otsikko	Öljyn riittävyyden ja hinnan ennustaminen – ehtyvien luonnonvarojen teorian ja kartelliteorian näkökulma		
Ohjaaja(t)	Prof. Paavo Okko		

Tiivistelmä

Öljy on maailmantalouden tärkein yksittäinen tuote, jonka hintaa ja riittävyyttä seurataan tarkemmin kuin minkään muun hyödykkeen. Maapallolla on tällä hetkellä todennettuja öljyvarantoja noin 1300 miljardia barreliä ja potentiaalisia varantoja noin 700 miljardia barreliä. Lisäksi on hypoteettisia varantoja noin 1000 miljardia barreliä. Öljyntuottajamaiden Opec-kartelli hallitsee suurinta osaa kaikista varannoista. Opecin markkinaosuus oli vuonna 2006 noin 40 prosenttia, mutta sen odotetaan kasvavan 60 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Opecin merkitystä on vähätelty, mutta sen markkinavoiman seuraukset saattavat olla vasta tulossa.

Ehtyvien luonnonvarojen teorian avulla voidaan luoda ennustuksia todennäköisistä hintatrendeistä, luonnonvarojen ehtymisen asteesta ja ajasta, jonka puitteissa ehtymisen arvioidaan tapahtuvan. Teorian mukaan seuraava tuotettava yksikkö on aina vaikeampi löytää ja jalostaa kuin edellinen yksikkö. Öljyn hinnan voidaan siis olettaa nousevan, kun öljyn hyödyntäminen etenee. Suuret kentät käytetään ensin, jolloin joudutaan siirtymään korkeampien kustannusten pieniin kenttiin ja lopulta joudutaan hyödyntämään ei-konventionaalisia öljyvaroja kuten öljyliusketta, öljyhiiekkaa ja raskasöljyjä.

Öljymarkkinoilla on piirteitä, joiden ansiosta kartellin muodostaminen on edullisempaa kuin tavallisesti. Yhteistyölle suosiollisia olosuhteita ovat: joustamaton ja vakaa kysyntä, pieni määrä suuria varantojen omistajia, korkeat kustannukset kartellin ulkopuolisilla tuottajilla, järjestäytymättömät ostajat, samat kustannukset kartellin jäsenillä, kartellin jäsenten yksimielisyys tulevaisuuden hintatasosta ja samat diskonttokorot tulevaisuuden tuotoille. Keskeinen kartelliteorian ajatus on, että Opec toimii markkinoilla ns. jäännöstarjoajana, jonka kysynnän hintajousto on selvästi suurempi kuin Opecin ulkopuolisilla tarjoajilla. Opecin sisäinen erimielisyys siitä, kenen pääasiassa tulisi vastata jäännöskysyntään, on ilmeinen.

Tutkielmassa tehdään arvioita öljyn riittävyydestä ja hintakehityksestä vuoteen 2025 asti. Öljyn kysynnän ennustetaan kasvavan 1-3 prosenttia vuosittain. Tämän arvion toteutuessa öljyn kysyntä olisi jopa 74 prosenttia suurempi vuonna 2025 kuin vuonna 2006. Öljyvarantojen määrän ei odoteta olevan kulutusta rajoittava tekijä vielä vuonna 2025, mutta koko ajan joudutaan hyödyntämään yhä enemmän ei-konventionaalisia öljymuotoja.

Öljyvarantojen ehtyminen ja Opecin markkinavoiman kasvu arvioidaan keskeisiksi tekijöiksi, jotka aiheuttavat merkittävän öljyn hinnan nousun vuoteen 2025 mennessä. Vastakkaisia voimia ovat öljyteknologian kehittyminen, vaihtoehtoisten energiamuotojen kehittyminen ja muut kilpailulliset voimat, mutta niiden vaikutuksen arvioidaan olevan suhteellisen pieni.

Asiasanat	Öljy, Opec, kartelli, luonnonvara, ehtyminen, kysyntä, tarjonta
Muita tietoja	